

Thema - Vakbeweging in het buitenland ▼ Suriname

Tussen Bouterse en Brunswijk

Op 30 september 1987 wordt er in Suriname een referendum gehouden voor een grondwet die eind maart door De Nationale Assemblée van Suriname is aangenomen. Twee maanden later, om precies te zijn op 25 november, worden er algemene, vrije en geheime verkiezingen gehouden. De positie van de arbeidersklasse moet afgezet worden tegen de achtergrond van de positie van de belangrijkste politieke krachten in Suriname.

In de afgelopen zeven jaar is de positie van de militairen in politiek opzicht dramatisch verslechterd. In 1980 konden zij rekenen op de sympathie van de overgrote meerderheid van het volk dat het korrupte regiem van premier Henk Arron zat was. In 1987 is de roep om de militairen uit het politieke machtscentrum te krijgen groter dan ooit tevoren. De decembermoorden, het inkonsistente beleid dat zwakt tussen linkse terminologie en rechtse daden, de vooral in de laatste jaren sterk toegenomen verwevenheid van het militair apparaat met het zakenleven en de daarmee gepaard gaande corruptie hebben de sympathie voor de militairen doen wegsmelten. Toch moet erkend worden dat er in de afgelopen zeven jaar ook positieve veranderingen zijn geweest. In de distrikten is er een zekere landhervorming gekomen. Elektriciteit en medische voorzieningen zijn ingevoerd op plaatsen waar vroeger een groot gebrek heerste. De anti-kolonialistische kuituur is sterk gestimuleerd. Er zijn ook pogingen gedaan om via alfabetiseringskampanjes het onderwijspeil van de bevolking snel te verhogen. Als we een balans opmaken, dan zal die toch niet in het voordeel van de militairen uitvallen. In de laatste jaren is het toch vooral de corruptie geweest die bij velen in Suriname een hunkering naar een politieke verandering stimuleert.

Het imperialisme

De twijfels bij de Amerikaanse imperialisten over een mogelijke linkse koers in Suriname is sinds het uitwijzen van de Cubaanse ambassadeur uit Suriname sterk afgenomen. Natuurlijk heeft

BOUTERSE

Reagan liever een stabiel rechts regiem dan een tussen links en rechts zwenkende faktor. Dat heeft ertoe geleid dat Amerika huurlingen, die Bouterse ten val willen brengen, arresteert en vooralsnog weigert massale steun te geven aan Brunswijk. De Nederlandse imperialisten hebben het moeilijker met 200.000 surinamers in dit land en een sterke lobby van reaktionaire krachten verenigd in en rond de Bevrijdingsraad. Enerzijds geven ze politieke steun aan de reaktionaire krachten door een economische boycot en hun aanvallen voor namelijk te richten op Bouterse. Van den Broek dringt nu zelfs aan op een dialoog met Brunswijk.

Oude politieke partijen

Er is een tactisch verschil tussen Nederland en Amerika dat te herleiden is tot hun voornaamste politieke tegenhangers in Suriname. De krachten rond Brunswijk hebben een sterke lobby in Nederland vanwege de nauwe contacten die de groepen van het reaktionair verzet onderhouden met het CDA, de VVD en de PvdA-tweede kamerleden. Vandaar dat zij zwijgen over de vroegere bankrover Brunswijk en zich concentreren op Bouterse. Amerika onderhoudt meer contacten met de oude politieke partijen. De strategie van de VHP van J. Lachmon en de NPS van

Henk Arron is erop gericht om een terugkeer te krijgen naar burgerlijk-demokratische verhoudingen van waaruit een militaire kracht slechts weer met een coup aan de macht kan komen. Maar een coup die wel onmiddellijk beantwoord zou kunnen worden met een 'legitieme' oproep tot hulp uit het buitenland, dus een invasie vanuit Amerika. Onder die verhoudingen zou een herstel van de ontwikkelingshulp om de enorme economische problemen te verlichten, sneller gerealiseerd kunnen worden. De drang naar een verandering in het politieke regiem is ook onder de massa's te bemerken. Dit speelt de oude politiek in de kaart. Zij gebruikt die massa-sentimenten en de mogelijke hervatting van ontwikkelingshulp om de militairen te forceren om enkele stappen terug te doen.

Brunswijk

Begin vorig jaar kreeg Brunswijk veel aandacht in de Surinaamse pers in Nederland.

De man had met een groepje bankovervallen gepleegd en handelaren overvallen. Een van zijn naaste medewerkers, Jankoesoe, was zo berucht vanwege de vele verkrachtelingen en moorden dat zelfs de Franse gendarmerie in Frans Guyana het niet langer kon dulden en hem uiteindelijk heeft opgesloten. De Bevrijdingsraad, thans een van de steunpilaren van Brunswijk, had naar aanleiding van deze feiten een verklaring afgegeven waarin zij, in antwoord op de beschuldigingen van Bouterse, bekend maakte niets met Brunswijk te maken te willen hebben. Toen Brunswijk het militair apparaat van Bouterse doeltreffend bleek aan te vallen, draaide de raad 180 graden. De strategie van Brunswijk c.s. was erop gericht om op basis van de massa-antipatie tegen militairen Bouterse via militaire acties ten val te brengen. De leuze was: voor vrije verkiezingen en democratie. De aankondiging van vrije verkiezingen heeft deze krachten in grote problemen gebracht. Ook het ontbreken van steun van de oude politieke partijen voor Brunswijk plaatst het

reaktionair verzet in een moeilijk parket, om maar niet te spreken van de vele interne tegenstellingen over wie welke posities zal krijgen bij een toekomstige overname door Brunswijk. In het oerwoud is Brunswijk heer en meester. Dat heeft er toe geleid dat economische activiteiten daar haast onmogelijk zijn geworden. Veel bedrijven uit dit gebied (palmolie, bauxiet in Moengo, houtbedrijven en dergelijke) zijn gesloten vanwege de vernielingen van Brunswijk. Daardoor, en door het onvermogen om buiten het oerwoud effectief te kunnen optreden tegen het Nationaal Leger, is de stille sympathie voor Brunswijk snel aan het afnemen.

De arbeidersbeweging

De arbeidersbeweging wordt vertegenwoordigd door drie vakcentrales in Suriname. De Progressieve Vakcentrale 47 (C'47), de Centrale van Landdienarenorganisaties (CLO) en de Moederbond. De economische crisis heeft met name de vakbeweging sterk in het defensief gedrongen. Massaontslagen en een hoge inflatie als gevolg van de deviezenschaarste hebben geleid tot een sfeer van moedeloosheid en apatie. De verdeeldheid tussen de vakcentrales, sinds het uitreden van C'47 uit de regering, was een andere faktor in het proces van toenemende moedeloosheid. Weliswaar groeit de vakcentrale C'47 door een consistente houding in de verdediging van de belangen van de arbeid(st)ers, maar de vakbeweging als totaliteit maakt moeilijke maanden mee.

Opties

Vanuit deze krachtsverhoudingen rijst de vraag op wat voor de arbeidersbeweging die beste weg is. Brunswijk is voor de arbeidersklasse geen alternatief. Met Brunswijk aan de macht moeten progressieve krachten een sterke repressie verwachten. Onder het mom van pro-Bouterse zullen alle progressieve krachten, ook en vooral in de georganiseerde arbeidersbeweging, moeten rekenen op zware tijden. De bindingen tussen huurlingen, Brunswijk, drugshandelaren en notoire reaktionairen zijn daarvoor alom bekend. De arbeidersklasse kan ook niet vertrouwen op de militairen als voorhoede van een revolutie. De

praktijk van de afgelopen zeven jaar heeft dat in voldoende mate aangetoond.

Tegelijkertijd zijn de kracht van de arbeidersklasse en de objectieve verhoudingen nog niet van dien aard dat de arbeidersklasse op korte termijn een volksrevolutie kan realiseren door de staatsmacht over te nemen. Sommige extreem-linkse krachten die spelen met revolutionaire terminologie en in de praktijk eerder de reaktionaire krachten in de kaart spelen, gaan impliciet er van uit dat thans wel degelijk zo een situatie bestaat.

In feite blijft er maar een weg open voor de arbeidersbeweging: de geduldige opbouw van de politieke en organisatorische kracht van de arbeidersklasse. Na de presentatie van de grondwet aan de Nationale Assemblée eind maart heeft C'47 besloten om deel te nemen aan het Topberaad en de regering. Hiermee wil zij verzekeren dat er ook inderdaad een korrekte overgang plaatsvindt naar democratische verhoudingen. Vanuit de belangen van de arbeidersklasse speelt de vakcentrale C'47 een leidende rol bij deze overgang. Zij heeft het initiatief genomen om de eenheid van de arbeidersklasse te versterken door met de andere vakcentrales in discussie te gaan over gemeenschappelijk optreden. Deze discussies hebben geleid tot de proklamatie van de Raad voor de Vakcentrale in Suriname (RAVAK- SUR). Dit is een historische stap in de eenwording van de arbeidersklasse. In RAVAK- SUR hebben de vakcentrales zich verbonden om op de meest uiteenlopende terreinen een sterke samenwerking op te bouwen.

Ook heeft C'47 het initiatief genomen om een arbeiderspartij op te richten. Een partij vanuit de arbeidersklasse die de taak op zich zal nemen om het Surinaamse volk te leiden in de strijd voor nationale bevrijding en tegen het imperialisme. Deze partij is op 1 mei j.l. aangekondigd en zal op 1 juli a.s. geproklameerd worden. Met deze twee stappen wordt een gunstige uitgangspositie geschapen voor de arbeidersklasse in een periode van burgerlijk-demokratische openingen. Progressieve krachten in Nederland zullen in hun analyse ook deze opties moeten betrekken en een reële inschatting maken van de objectieve

mogelijkheden van de arbeidersklasse onder de huidige omstandigheden. We zijn benieuwd in hoeverre die zal afwijken van het hiervoor geschetste plaatje.

*Sandew Hira
(voorzitter Beweging Surinaams Links,
BSL)*